

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1920 kl. 10 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om ändring i § 29 mom. 4 förordningen om kommunalstyrelse på landet och i § 24 mom. 1 förordningen om kommunalstyrelse i stad.

Närvarande: herrar Larsson i Västerås,*) Clason, Strömberg, frih. Adelswärd,*) Hellberg, K. J. Ekman,*) Thulin, von Hofsten,*) Vindahl, Larsén, Magnusson i Tumhult,*) Hallén,*) Jansson i Edsbäcken,*) Leander, Hansson i Sölvesborg, Runefors*) och Forssell.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I två inom andra kammaren väckta motioner, nr 21 och 22, hava herrar *Hansson* i Gårda och *Ljungberg* hemställt

1) i motionen nr 21,

»att riksdagen ville besluta sådan ändring i par. 29 mom. 4 i förordningen om kommunalstyrelse på landet av den 21 mars 1862, att antalet namn å valsedel må utgöra dubbelt så många som valet avser»;

2) i motionen nr 22,

»att riksdagen ville besluta sådan ändring i § 24 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad av den 21 mars 1862, att antalet namn å valsedel må utgöra dubbelt så många som valet avser».

Till stöd för sina yrkanden hava motionärerna i motionen II: 21 anfördt följande:

»I det förslag till lag med vissa föreskrifter i fråga om val under våren 1919 av kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige samt av landstingsmän, vilket förslag antogs av 1919 års lagtima riksdag, bestämdes i par. 14:

'Valman vare oförhindrad att å valsedel upptaga det antal namn,

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 5 saml. 40 häft. (Nr 53.)

han önskar. Av namnen anses så många från början räknat, som motsvara antalet fullmäktige, avse själva fullmäktigevalet och de övriga allenast valet av efterträdare åt avgången fullmäktig. Har å valsedeln medelst en linje avskilts ett mindre antal namn från början räknat, anses dock allenast de sålunda avskilda främsta namnen avse själva valet'.

Konstitutionsutskottet anförde som skäl för denna avvikelse från gällande bestämmelse följande:

'Enligt gällande bestämmelser äger valman att vid val av kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige å valsedel upptaga endast två namn utöver det antal valet avser; de två sista namnen å valsedeln anses avse endast suppleantval. Där valmännen, såsom vid kommunalfullmäktigeval ofta torde bliva händelsen, komma att gå fram med gemensam lista, kan ovannämnda regel lätt föranleda, att antalet suppleanter blir otillräckligt, Då någon grund numera icke torde finnas, varför å valsedlar till kommunal-, municipal- och stadsfullmäktigeval endast skulle få upptagas ett begränsat antal namn, synas ovan anförda inskränkande bestämmelser i den ifrågasatta lagstiftningen rörande instundande val kunna upphävas'.

Vid de under våren 1919 förrättade valen till kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige har det visat sig, att man inom många kommuner gått fram med gemensamma listor, och skulle där, om de nuvarande bestämmelserna varit gällande, för resp. fullmäktige icke funnits mer än två suppleanter för de perioder å två och fyra år valet avsåg. Genom den ändring, som av riksdagen vidtogs för 1919 års val, undveks sagda olägenhet för den gången.

Även förekom det inom vissa kommuner, att ett parti besatte nästan alla fullmäktigeplatserna, och blir antalet suppleanter för sådant parti, med hänsyn till de vunna platserna, alltför ringa enligt nuvarande bestämmelser.

Då valen till kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige avse en tidrymd av fyra år, synes det som om den ändring i berörda avseende, som vidtogs för vårvalen 1919, även för framtiden bör vidtagas, då man kan hava skäl antaga, att inom många kommuner gemensamma listor komma att användas, och suppleanternas antal, enligt nuvarande bestämmelser och för en så lång tidrymd som fyra år, är alldeles otillräckligt.

Som val under år 1920 skall företagas till kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige, synes det oss, att en ändring i förevarande hänseende snarast bör ske.»

De i förevarande motioner påyrkade lagändringarna, enligt vilka valsedel vid kommunal-, municipal- och stadsfullmäktigeval skulle kunna upptaga dubbelt så många namn, som valet avser, äro enligt utskottets uppfattning väl motiverade. Även om i regel den nuvarande bestämmelsen, att valsedel får upptaga två namn utöver det antal personer, som skola väljas, torde vara tillfyllest, lär det dock i vissa fall av olika orsaker kunna inträffa, att upptagandet av ett större antal namn på valsedeln är av behovet påkallat, och det synes uppenbart, att lagen då ej bör utgöra ett hinder härför. Särskilt i de fall, då de olika partierna vid ett val gå fram med gemensamma listor eller då ett parti besätter alla de lediga platserna, torde det i många fall visa sig, att, enligt nuvarande bestämmelser, antalet suppleanter, särskilt som valen gälla för en tid av fyra år, icke blir tillräckligt. Av dessa orsaker bestämdes också i de särskilda föreskrifter, som vid föregående års lagtima riksdag antogs för de kommunala valen under våren 1919, att de inskränkningar beträffande antalet namn å valsedel, som i övrigt gällde, vid dessa val icke skulle äga tillämpning. Det kan också påpekas, att genom en ändring i av motionärerna föreslagen riktning bestämmelserna beträffande kommunal-, municipal- och stadsfullmäktigeval skulle bringas i överensstämmelse med vad som enligt landstingsförordningen § 4 gäller vid landstingsmannaval. Slutligen torde böra framhållas, att den föreslagna ändringen givetvis bör införas, icke blott, såsom motionärerna påyrkat, i förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad utan även i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, med bifall till förevarande motioner, måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 29 mom. 4 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 29 mom. 4 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 29.

Mom. 4. Valet — — — — meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst *dubbelt så många som* det antal kommunalfullmäktige, valet avser. Av — — — — ogilla.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 24 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 24 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 24.

Mom. 1. Valet — — — — meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst *dubbelt så många som* det antal stadsfullmäktige, valet avser. Av — — — — ogilla.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 10 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Härigenom förordnas, att § 10 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 10.

Mom. 1. Valet — — — — meningsriktning).
Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd,
det ena under det andra, och må utgöra högst *dubbelt*
så många som det antal stadsfullmäktige, valet avser.
Av — — — — ogilla.

Stockholm den 20 maj 1920.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.
